

ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

**В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ
ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ
ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО
ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ
2024 – 2027**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият план за действие на Община Първомай в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация /2024 – 2027/, наричан по-нататък План за действие, е неразделна част от Стратегията на област Пловдив за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2021 – 2030 г. в изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030. Планът за действие задава основни принципи на цялостна общинска политика за равноправно интегриране на ромите и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в община Първомай и е израз на ангажираността на ръководството на Община Първомай към проблемите на етническите малцинства на територията на общината. Той е резултат от съвместните усилия и партньорството между общинска администрация, общинските институции, институциите в областта на социалните услуги и ромската общност. Планът за действие на Община Първомай се ръководи от принципите на рамката на Европейския съюз за защита правата на човека, за съблюдаване на принципа за гарантиране на равни възможности за всички граждани и недопускане на дискриминация въз основа на различни признаци.

Основна цел на настоящия План за действие е постигане на равенство, приобщаване и участие на уязвимите етнически групи и общности във всички обществени сфери.

Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030 (Стратегията) съдържа визия, цели и приоритети за утвърждаване на интегриран подход при провеждане на политиките за приобщаване и участие на ромите и допринася за постигане на съответствие и взаимно допълване между секторните политики и стратегии, които спомагат за насърчаване равнопоставеността, приобщаването и участието.

За постигане на дългосрочната цел за осигуряване на ефективно равенство и намаляване на различията между ромите и останалата част на населението в Стратегията са заложили три хоризонтални цели в областта на равенството, приобщаването и участието и четири секторни цели в областта на образованието, здравеопазването, жилищните условия и заетостта.

Стратегията обхваща шест приоритетни области на интеграционната политика – образование и обучение, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и антидискриминация, култура и медии.

Стратегията потвърждава дългосрочния ангажимент на държавата за сътрудничество с всички заинтересовани страни за справяне със съществуващите проблеми и предизвикателства пред ромите. Тя прилага общ и целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход и не изключва оказването на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи.

Интеграцията изразява шансовете и възможностите на всички български граждани в различните области на живота, издига тяхната активност в реализацията на демократичните процеси в България и активизира процеса на единението без значение от етнически произход и вероизповедание. Тя е процес, който е насочен към активното включване на различните социални и етнически групи в управлението на общината, икономическия живот, културата, образованието, промяната на условията на живот и нова жилищна политика.

Общините са включени в изпълнението на политиките за равенство, приобщаване и участие на ромите чрез разработване на конкретни годишни планове за действие по приоритетите на Националната стратегия на Република България за равенство,

приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030. Плановете са структурирани за изпълнение в няколко периода: 2012 – 2014 г., 2015 – 2017 г., 2018 – 2020 г., 2021 – 2023 г. За първия период е изготвен План за действие на Община Първомай в изпълнение на областната стратегия за интегриране на български граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация (2012 – 2014 г.), приет с Решение на Общински съвет - Първомай №195/21.12.2012 г. по протокол №17. За втория период е изготвен План за действие на Община Първомай за интегриране на български граждани от ромски произход (2014 – 2017 г.), приет с Решение на Общински съвет - Първомай №492/22.12.2014 г. по протокол №44. За третия период също е изготвен План за действие на Община Първомай за интегриране на български граждани от ромски произход (2018 – 2020 г.), приет с Решение на Общински съвет - Първомай №324/31.05.2018 г. по протокол №34. За последния период е изготвен План за действие на Община Първомай в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация (2021 – 2023 г.), приет с Решение на Общински съвет - Първомай №198/26.08.2021 г. по протокол №23.

Планът за действие цели очертаване на целите и задачите за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, на територията на община Първомай. В практическата реализация на Плана за действие ще бъде прилаган интеграционният принцип на база равнопоставеност и равна отговорност, т. е. оказване на помощ не само на ромската етническа група и другите групи в неравностойно социално положение, но и на всички български граждани като цяло, които имат потребност от определена помощ и съдействие при решаването на проблеми.

В община Първомай процесът на интегриране, равнопоставеност, приобщаване и участие на ромите, както и на други граждани в уязвимо социално положение, близко до това на ромите, е непрекъснат. Той е инструмент за хармонизиране на местните инициативи с държавните изисквания, възможностите на местната власт и потребностите на жителите на общината с цел подобряване на тяхното благосъстояние.

Настоящият документ се приема за периода 2024 г.-2027 г. и ще следва динамиката на промените в развитието на отделните заложи показатели. При констатиране на нова потребност ще бъде актуализиран.

При разработването на Плана е взета предвид следната нормативна база:

➤ Конституция на Република България (С.,1991 г.)

Чл. 6. (1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права;

(2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.

➤ Закон за защита от дискриминация (Обн. ДВ, бр.86 от 30.09.2003 г., в сила от 01.01.2004 г., посл. изм. ДВ. бр.84 от 6 октомври 2023 г.)

Чл. 1. Този закон урежда защитата срещу всички форми на дискриминация и съдейства за нейното предотвратяване;

Чл. 2. Целта на закона е да осигури на всяко лице право на:

1. равенство пред закона;

2. равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот;

3. ефективна защита срещу дискриминация.

➤ Преброяване на населението от 2021 г., НСИ.

- Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030).
- План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020 — 2025 г.
- Европейски стълб на социалните права.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

1. Актуално състояние на ромската общност в община Първомай.

По данни от последното преброяване през 2021 г. населението на община Първомай възлиза на 21 807 души. От тях 2 138, или 9.8%, се самоопределят като роми. За сравнение, в област Пловдив 4.4% от населението се самоопределят като представители на ромската етническа група. Концентрирано ромско население на територията на община Първомай има в град Първомай и селата Караджалово, Дълбок извор, Градина, Бяла река и Винаца.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ В ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ ПО НАСЕЛЕНИ МЕСТА КЪМ 7.09.2021 ГОДИНА								
								(брой)
Населени места	Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана ¹
Община Първомай	21807	16582	1808	2138	82	28	93	1076
с. Брягово	409	361	1	5	8	-	3	31
с. Бяла река	562	361	7	160	-	1	-	33
с. Винаца	743	588	1	108	2	-	4	40
с. Воден	462	4	436	-	1	-	-	21
с. Градина	2021	1799	7	114	6	-	7	88
с. Добри дол	78	64	4	7	-	-	-	3
с. Драгойново	274	251	1	6	-	-	3	13
с. Дълбок извор	1133	903	7	178	4	1	6	34
с. Езерово	512	324	171	-	2	-	2	13
с. Искра	1155	830	237	10	8	3	6	61
с. Караджалово	929	564	6	323	1	-	-	35
с. Крушево	712	505	145	4	3	2	-	53
с. Буково	326	13	298	1	-	1	1	12
с. Поройна	129	103	-	14	-	2	-	10
с. Православен	418	101	257	-	-	2	40	18
гр. Първомай	11513	9404	227	1207	45	16	17	597
с. Татарево	431	407	3	1	2	-	4	14

Продължава тенденцията част от хората от ромски произход да се самоопределят като българи, турци и др. Поради тази причина не е възможно да се посочи официално точният брой на ромското население в община Първомай.

Съгласно данните от преброяването, делът на населението на 65 и повече навършени години при ромската етническа група е най-нисък в сравнение с останалите етнически групи – едва 7.3%. Най-многобройни са преброените роми в диапазона 15-64 г. В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито деца рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затворения цикъл е необходима комплексна интервенция, насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шанс за социално включване и развитие на своите деца чрез:

- допълнителна професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
- подкрепа на родителя в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост при липса на други

- възможности за заетост;
- изграждане на родителски капацитет и увереност;
- включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;
- мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
- осигуряване на достъп до качествено образование за децата и конкурентоспособност на пазара на труда;
- директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
- изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация.

Възрастовата структура на населението на общината за предходните две години показва неблагоприятни изменения – увеличение на броя лица над трудоспособна възраст и спад при лицата в трудоспособна възраст. Впечатление прави и по-малкият брой лица под трудоспособна възраст. Според демографските класификации населението на община Първомай може да се причисли към регресивен тип възрастова структура – начален стадий.

Запазва се отрицателният естествен прираст на населението, както и неговото застаряване. Ромските жени раждат два пъти повече от останалите жени в общината. Броят на жените превишава този на мъжете във възрастовата категория над 65 години.

2. Образование.

Община Първомай има добре развита образователна структура. На територията на общината има 19 учебни заведения – 12 училища (1 начално, 9 основни и 2 средни) и 7 детски градини (ДГ).

Сектор образование е основен гарант за бъдещото социално и професионално реализиране на всяко дете. Приоритети са задържане на децата в училище, повишаване качеството на образованието и благоприятстване за установяване на една толерантна и мултикултурна среда в учебните заведения.

Обобщена таблица за общия брой на учениците и отпадналите ученици от всички учебни заведения за предходната учебна година:

Училища

2022/2023 г.		Всичко
1.	В началото на учебната година	2031
2.	Общо напуснали от началото на учебната година	17

Детски градини

2022/2023 г.		Всичко
1.	В началото на учебната година	751
2.	Общо напуснали от началото на учебната година	0

Най-честите причини за отпадане на ученици са:

- заминаване на семейството в чужбина;
- трайно непосещаване на училище поради слаб успех;
- трайно непосещаване на училище поради социални и семейни причини.

Училищните ръководства полагат много усилия да привлекат и задържат в класните стаи децата, които не посещават училище редовно или не продължават образованието си след завършване на 7-ми клас. При посещенията в домовете на тези деца, най-честите посочвани причини за допуснатите безпричинни отсъствия са свързани с липсата на доход в семейството, който да обезпечи посещението на училище от децата. Не са малобройни и случаите, в които за тях се грижат възрастни баби или роднини, поради пътуване на родителите зад граница, което още повече усложнява условията, при които достъпът до образование може да се нарече гарантиран.

Всички училища на територията на община Първомай организират и провеждат разнообразни извънкласни дейности. Създадени и функциониращи са клубове по интереси, в които са ангажирани основно децата.

През изминалата 2022/2023 г. в детските градини на територията на община Първомай са се обучавали 751 деца. Както и при училищата създаването на мултикултурна и толерантна среда в ДГ е основен приоритет. Всички деца се обучават в десегрегирани училища и детски градини.

Приоритет в работата на Община Първомай е младото поколение. Образователната политика е насочена към осигуряване на равен достъп за развитие на всички деца и ученици без оглед на етническа, расова или религиозна принадлежност. Създадени са условия за осъществяване на приобщаващо образование, което се изразява в прилагането на диференциран и индивидуализиран подход към децата и учениците, включително от уязвими групи, в това число и роми, чрез компенсиране на затрудненията при усвояването на учебното съдържание, липсата на мотивация и трудностите при завършване на клас, етап или степен на образование. Прилагат се и мерки за развитие потенциала на онези от тях, за които българският език не е майчин и които не го владеят добре. Заедно с работата по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст приоритетно се осъществява и работа с родители от уязвими групи, в това число роми.

Училищата успешно реализират проекти, в които се включват много деца от ромски етнос. Предизвикателство е да се определи точният брой на децата от ромски произход, но такива действително има, а в ОУ „Св. св. Кирил и Методий” гр. Първомай, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ с. Караджалово и ОУ „Любен Каравелов“ с. Бяла река например те преобладават.

В ОУ „Христо Ботев“ с. Градина се изпълнява проект с Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“. Основни дейности по проекта са: сформирани клубове по интереси, сформирани на родителски клуб, сформирани на ученически парламент. Включването на ОУ „Христо Ботев“ с. Градина и НУ „Христо Ботев“ гр. Първомай в НП „Информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ в системата на предучилищното и училищното образование“ осигурява достъп на съвременните деца до ИКТ, който е неразделна част от образованието.

През учебната 2022/2023 г. ОУ „Отец Паисий” с. Искра работи по следните проекти и национални програми с насоченост към лица от ромски произход:

- По НП „Подкрепа за образователните медиатори и социалните работници“ до 30.06.2023 г. към училището имаше назначени двама образователни медиатори, които активно се включиха в училищни образователни мероприятия с ученици и родители.
- По НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ на МОН, Модул 2 „Площадки за обучение по БДП“ са закупени материали – вътрешна (подвижна) площадка, подвижен светофар, стоп палка, сигнално-предпазни жилетки,

комплект пътни знаци, конуси, симулационни очила (за алкохол и наркотици), табла за обучение по БДП, велосипед, каска за велосипедист, програмируем учебен робот.

В ОУ „Георги Караславов“ гр. Първомай са създадени условия за равенство, приобщаване и участие в училищния живот на учениците и родителите от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение. В клубовете по интереси участват над 80% ученици от ромски произход и ученици в уязвимо социално положение.

В СУ „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Първомай се прилагат изцяло иновативни модели на преподаване както сред учениците, така и при работата с родителите. Осигурява се обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици от уязвими групи съгласно Наредбата за приобщаващото образование. Учениците от уязвими групи участват в училищни клубове – спорт, изкуства, природни науки.

В ПГСС „Васил Левски“ гр. Първомай през учебната 2022/2023 г. около 50% от завършилите ученици са от уязвими групи. В гимназията са изградени условия за равнопоставеност в достъпа до образователни услуги.

Детските градини на територията на община Първомай осъществяват дейности по проект „Равен достъп до образование в условията на кризи“ и проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ в дейностите допълнително обучение по български език и обезпечаване на средствата за такси на детски градини с повишена концентрация на деца от уязвими групи.

Детска градина „Осми март“ има разработени следните планове, механизми и мерки, отнасящи се до ЗД:

1. Програма за работа с родители и деца през периода на адаптация на децата от семейната среда към условията на детската градина;
2. План за действие в изпълнение на Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
3. Стратегия за изграждане на позитивна мултикултурна среда – среда за активно социално приобщаване;
4. Работен план за изграждане на мултикултурна образователна среда;
5. Програма за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система;
6. Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи;
7. Механизъм за противодействие на тормоза.

Представената информация е обобщена на база предоставени данни от образователните институции на територията на община Първомай.

Учебна 2022/2023 година															
№	У	данни за отпадане на ученици	данни за реинтегриране на отпаднали ученици	данни за работа с родители	данни за извънкласни дейности	данни за отграмотяване на малограмотни и неграмотни възрастни	данни за завършили висше образование от ромски произход	данни за обучение на учители в мултикултурна среда	данни за наличие на сегрегирани учителища	данни за иновативни модели и практики	данни за превенция на отпадане от училище	данни за наличие на медиатори	данни за изграждане на образователни услуги в общността	статистически данни за завършване от уязвими групи	равнопоставеност в достъпа до образователни услуги
1	НУ „Христо Ботев“ гр. Първомай	1	0	√	√	0	0	√	0	0	0	0	0	0	√
2	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Първомай	0	0	√	√	0	0	0	0	0	√	√	√	41	√
3	ОУ „Георги Караславов“ кв. Дебър	0	0	31	6	0	0	2	0	2	37	1	0	18	0
4	ОУ „Христо Ботев“ с. Градина	6	3	√	√	0	0	√	0	0	√	√	√	10	√
5	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Дълбок извор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Караджалово	5	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0
7	ОУ „Васил Априлов“ с. Винаца	3	1	6	2	0	0	6	0	0	4	1	0	4	5
8	ОУ „Любен Каравелов“ с. Бяла река	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	√
9	ОУ „Отец Паисий“ с. Искра	0	0	7	2	0	0	5	0	2	√	2	0	9	√
10	ОУ „Д-р Петър Берон“ с. Буково	0	0	√	√	0	0	√	0	0	0	0	0	0	√
11	СУ „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Първомай	0	0	√	√	0	0	0	0	√	√	0	0	0	√
12	ПГСС „Васил Левски“ гр. Първомай	2	2	20	8	0	5	0	0	√	√	0	√	160	√
Общо:		17	7	64	21	0	6	14	1	4	42	4	0	249	5

Учебна 2022/2023 година															
№	ДГ	данни за отпадане на ученици	данни за реинтегриране на отпаднали	данни за работа с родители	данни за извънкласни дейности	данни за отграмотяване на малограмотни и неграмотни възрастни	данни за завършили висше образование от ромски произход	данни за обучение на учители в мултикултурна среда	данни за наличие на сегрегирани училища	данни за иновативни модели и практики	данни за превенция на отпадане от училище	данни за наличие на медиатори	данни за изграждане на образователни услуги в общността	статистически данни за завършване от уязвими групи	равнопоставеност в достъпа до образователни услуги
1	ДГ „Осми март“ гр. Първомай			√	√			√			√				√
2	ДГ „Марица“ гр. Първомай							√			√				√
3	ДГ „Първи юни“ с. Градина			√	√						√				√
4	ДГ „Пролет“ кв. Дебър							√							√
5	ДГ „Детелина“ с. Дълбок извор			√	√										√
6	ДГ „Искра“ с. Искра														√
7	ДГ „Теменуга“ с. Воден			√	√										√

Създадени са условия за подкрепа, образователна интеграция и социализация на деца и ученици от етническите малцинства. Изградена е приемственост, осигурен е равен достъп до образование, култура, спорт, социални услуги и т.н. Отговорността на Общината е изразена не само в съвместната работа на институциите по превенция и обхват на деца и ученици, но и в предоставянето на програми за превенция на риска от отпадане от училище, повишаване на родителския капацитет и други, които са приоритетна дейност на Център за обществена подкрепа.

3. Здравеопазване.

Подобряването на здравето на всички граждани е в основата на политиките в областта на общественото здраве. Целите, свързани с този приоритет, са насочени към активна промоция на здравето и превенция на хронични незаразни и социално-значими болести и активното подпомагане на уязвими групи да получат ефективен достъп до здравни грижи и здравно обслужване. Повишаването на здравната култура и информираността на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, е важна стъпка за осъзнаване на необходимостта от ползване на здравни грижи и услуги.

По данни от Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030 г.) рисковите фактори създават условия и повишават вероятността от възникване на заболявания. При лицата, принадлежащи към големите малцинствени общности в България, наблюдаваме по-силно влияние на първичните (масово и дълбоко обедняване, висока безработица, влошена структура на

доходите и потреблението, неблагоприятна околна и жилищна среда, начин на живот, генетични заболявания) и вторичните рискови фактори (някои болестни състояния с хронично протичане, които от своя страна създават условия за усложнения или други заболявания). Община Първомай не прави изключение от тази картина.

Друг сериозен проблем сред ромското население е липсата на здравно осигуряване. Ромите без постоянна работа в община Първомай остават постоянна величина, но обикновено те са включени в програми за временна заетост или са на социално подпомагане, така че през по-голямата част от времето са с непрекъснати здравни осигуровки.

Уместни са мерките за провеждане на беседи, информационни кампании за хранене и отглеждане на деца, за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за семейно планиране и кампании за ползите от имунизациите и редовното им прилагане.

В община Първомай здравеопазването е в добро състояние. На територията на общината успешно функционират „Многопрофилна болница за активно лечение-Първомай” ЕООД и два медицински центъра – „Медицински център 1” ЕООД и „Асклеп” ООД. Сградата на болницата е в добро състояние, има съвременна апаратура и подходящо медицинско оборудване. Медицинските центрове също са с добре оборудвани кабинети и аптеки. „МБАЛ-Първомай“ ЕООД разполага и със звено за „Спешна помощ”, което обслужва всички населени места на територията на общината.

Населението на община Първомай, в т.ч. и ромското население, има добра здравна култура. Преобладаващата част от бременните жени от ромски произход ходят редовно на женска консултация. Всички деца се водят на детска консултация и са имунизирани съгласно Имунизационния календар. Малка е групата ромско население, която няма добра здравна култура и това е една от причините за честото боледуване на децата им, но на фона на общата картина процентът на това население е минимален. По данни на „МБАЛ-Първомай“ ЕООД в гр. Първомай се отчита подобрение в здравната култура при гражданите от ромски произход.

Достъпът до здравни услуги се гарантира чрез посредничеството на двама здравни медиатори, които са свързващо звено между уязвимите групи от населението и системата на здравеопазването. Медиаторите извършват и дейности по промоция на здравето – здравно-информационни кампании, дейности по решаване на комплексни казуси, организиране и провеждане на беседи, раздаване на информационни брошури, развиване на хигиенните навици, кампания „Семейно планиране, сексуално и репродуктивно здраве“, отнасяща се до поставяне на медицински спирали за ограничаване на нежеланите бременности при ромското население.

Отчитат се положителни промени в здравната култура на гражданите от ромски произход. Те се интересуват за своето здраве и вземат активно участие в мероприятията на тема здравеопазване. Основен приоритет на община Първомай и местните здравни заведения остава повишаването на цялостната здравна култура на гражданите, в това число и тези от ромски произход.

За периода 2024-2027 г. ще се работи за:

- повишаване на здравната култура на ромите;
- провеждане на задължителните имунизации;
- информационни кампании за превенция на риска от заразяване и раждането в ранна възраст и други.

4. Жилищни условия.

Предвид подобренията в инфраструктурата и социалната и трудовата заетост, ромското население на територията на община Първомай се интегрира успешно.

Немалка част от него работи извън границите на страната и влага голяма част от спечелените средства в подобрения на съществуващия собствен сграден фонд. Много от ромите живеят в добре уредени жилища – едноетажни или двуетажни, които в по-голямата си част са свързани с канализационната система на града. Ромската собственост не е концентрирана на определени места, а е разсредоточена в различни части, включително и на главни улици, както в града, така и в другите населени места на територията на общината. Съществува малък район от град Първомай в който живее ромско население и който все още е извън регулация. Много рядко в една къща живеят няколко семейства, които са с две или три деца.

С цел решаване проблема с незаконното строителство и очерталата се необходимост от допълнителни урегулирани площи за жилищно застрояване:

1. в с. Винаца е проведена процедура за повторно включване в регулация на група имоти общинска собственост, с което земеделска земя с площ от 17 732 кв. м. е включена отново в строителните граници на с. Винаца, общ. Първомай .
2. в кв. Дебър, гр. Първомай, чрез проведена градоустройствена процедура, се създадоха общински парцели за социални нужди, в които Община Първомай отстъпва право на строеж за реализиране на жилищни сгради на социално нуждаещи се при условията на действаща в общината Наредба. Разработи се проект за водоснабдяване и канализация на същите парцели, който е реализиран.
3. в с. Дълбок извор се проучва възможността за присъединяване към регулационните граници на селото на група общински имоти с цел обособяване на нови самостоятелни УПИ за жилищно строителство за задоволяване нуждите на ромското население в селото.
4. Обособените ромски махали извън регулационните граници на населените места са в с. Искра и в гр. Първомай върху терени държавна собственост. Понастоящем тяхното предназначение е според начина им на ползване, но предвид разпоредбите на Закона за устройство на територията и свързаните с него съпътстващи нормативни актове Община Първомай не може да предприеме стъпки за решаване на проблема с незаконното строителство и стартиране на процедури за урегулирането на описаните по-горе терени без помощта на Държавата като собственик на имотите.
5. В приетия Общ устройствен план на Община Първомай са отразени и предвидени за урегулиране терени, необходими както за задоволяване на жилищните нужди на ромското малцинство, така и на тези за инфраструктура, производствени, складови, обслужващи, спортни и други съпътстващи битието дейности.

5. Заетост и социално включване.

Успешната интеграция на пазара на труда и повишаване на пригодността за заетост на групите в неравностойно положение е един от основните приоритети на активната политика по заетостта.

Чрез полагаането на комплекс от мерки за подпомагане на бързи и качествени преходи от неактивност и безработица към заетост или образование със заетост се цели успешната интеграция на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, както на пазара на труда, така и в социално-икономическия живот на страната.

Превантивните мерки срещу социалното изключване и маргинализацията заемат особено важно място в политиката по заетостта. Икономически неактивните лица, включително ромите, са потенциална работна сила на пазара на труда. Тяхното интегриране и активно включване в заетост ще продължи с прилагането на подходящи целенасочени действия.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ гр. Първомай през 2023 г. са новорегистрирани общо 981 безработни лица от община Първомай. Средно месечният брой на регистрираните безработни за годината е 465 лица при средногодишно равнище на безработица за общината 5,81%. Причините за липсата на работа са комплексни, но като водеща се очертава ниската или липсата на каквато и да било квалификация на регистрираните безработни, които са предимно от малцинствените групи. През същата година 213 безработни лица са се самоопределили като роми. От тях 12 са с работническа професия, 10 – специалисти и 191 – без квалификация. По образователна структура ромите се разпределят както следва: 28 лица със средно образование, 40 с основно и 145 с начално и по-ниско ниво. В повечето случаи единственият им шанс за заетост са субсидирани работни места по Програми и мерки за заетост и обучение и проекти от Програма „Развитие на човешките ресурси“. Общинското ръководство ежегодно разработва различни социални проекти, с които се цели да се възвърнат трудовите навици на част от населението от етническите малцинства. Продължава реализацията на Договора за съвместна дейност за организацията на дейностите по чл. 12, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за социалните помощи между Община Първомай и Агенция „Социално подпомагане“. Чрез него се постига пълноценно ангажиране на безработни лица в трудоспособна възраст, обект на месечно подпомагане, в общественополезни за общината дейности, формиране на трудови навици на ангажираните по програмата лица, социална интеграция на безработните лица в обществото за бъдеща трудова реализация, подобряване условията на живот и жизнената среда в населеното място и преустановяване на формираните нагласи за пасивно и безвъзмездно получаване на помощи.

Постъпили на работа безработни лица през 2023 година:

Индикатор	Общ брой	От тях роми
общ брой постъпили на работа	680	140
чрез посредничеството на ДБТ	304	62
- по мерки от ЗНЗ	3	0
- по програми от ЗНЗ	15	8
- по проекти от П „РЧР“	31	9
- на първичен пазар	255	45

6. Върховенство на закона и антидискриминация.

Дискриминацията е забранена по силата на редица международни конвенции, в първичното и вторично право на Европейския съюз, както и на национално ниво в Конституцията на Република България, Закона за защита от дискриминация, Наказателния кодекс и редица други закони.

Независимо от наличието на тази правна рамка, дискриминационните прояви и антиромските нагласи продължават да създават известни бариери пред ромската общност въпреки доказателствата за намаляване на усещането за дискриминация сред нея.

В своята дейност институциите, държавни и местни, работещи на територията на община Първомай спазват неотклонно принципите на върховенство на закона и липса на

каквито и да е форми на дискриминация. В съдържателен аспект това означава стремеж за осигуряване на еднаквото прилагане на нормативната уредба към всички граждани, осигуряване на равни възможности за упражняване на законните им права и интереси, както и равнопоставеност при изпълнение на задълженията им.

На територията на община Първомай върховенството на закона се осигурява от правораздавателните, правоохранителните и органите на изпълнителната власт. Положителен е фактът, че към настоящия момент не са регистрирани сигнали и жалби, свързани с дейността на посочените институции, попадащи в приложното поле на Закона за защита от дискриминация.

В Община Първомай не се допуска дискриминационно отношение и двоен стандарт в прилагането на действащото българско законодателство по отношение на ромите и всички уязвими групи.

През 2023 г. в Община Първомай няма случаи на регистрирани противообществени прояви с участието на компактни групи ромско население. Не се отчитат преобладаващи престъпления при гражданите от ромски произход.

Училищните и общинските власти, с помощта на ЦОП, Дирекция „Социално подпомагане“ – ОЗД и РУ на МВР – гр. Първомай, са ангажирани за формирането на толерантност, основана на личностни, етнически, религиозни и други особености у децата на училищно ниво. В училищата ежегодно се провеждат разяснителни лекции, които имат за цел да запознаят децата с различните форми на дискриминация и да ги научат да зачитат идентичността, произхода, религията и етническата принадлежност на всеки човек.

Профилактиката на правонарушенията сред подрастващите остава основен приоритет в дейността на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Комисията осъществява своята дейност стриктно, спазвайки всички международни и национални стандарти за работа с малолетни и непълнолетни и съблюдавайки правата и законовите интереси на децата. Организирант се тематични конкурси, беседи и информационни срещи, които имат за цел да запознаят младежите с различни проблеми в обществото, да оползотворят свободното им време и да допринесат за превенция на агресията.

Община Първомай ще засили усилията си за преодоляване на културните бариери в общуването, престъпленията от омраза и всякаква форма на дискриминационни нагласи.

Осигуряването на равенство, социално приобщаване и участие на ромите ще повиши благосъстоянието на българското общество, ще намали бедността в страната, ще подобри човешкия и социален капитал, както и индекса на човешкото развитие.

7. Култура и медии

Ромската култура е част от европейското културно пространство и част от културното многообразие в страната. Опазването на културното наследство на ромите, насърчаването на творческото развитие, културното взаимодействие и участието в културния живот на страната имат решаваща роля за социалното сближаване. Целите в приоритета са насочени към подобряване на условията и разширяване на възможностите за социализация чрез културен диалог. Планът прилага политики за толерантност и уважение към културните различия и утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез култура и спорт. В община Първомай дейностите в областта на културата и спорта се осъществяват от самата община, училищата и читалищата на територията на общината.

В рамките на културната програма на общината (ежегодните майски културни тържества, събитията, съпътстващи есенния панаир и др.) се провеждат редица

мероприятия на които се дава възможност за изява на самодейни състави, професионални групи и детски формации. Не може да се даде точна статистика на броя участници от ромски произход, но такива определено има, особено сред децата. Ромските деца участват активно в културния живот на общината и обичат да се изявяват. Читалищата в населените места в общината организират събития, целящи запознаване с традициите и обичаите на различните етноси, тяхното зачитане и предаване през поколенията.

Под патронажа на Община Първомай ежегодно се организират и провеждат спортни състезания и прояви (велопоходи, маратон, турнири по футбол и бадминтон, водни регати и др.). Спортната база е относително добра. Градският стадион се поддържа и използва редовно от всички жители на общината. В близост до него има басейн, който предлага възможност за отдих и забавление.

III. МЕХАНИЗМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Политиките за приобщаване на ромите представляват неразделна част от общонационалните политики за повишаване благосъстоянието на българския народ. За тяхното реализиране ще допринесат взаимно подсилващи се цели – равенство, приобщаване и участие.

Постигането на справедливост и приобщаване изисква повишено използване и по-добро насочване на ресурсите, както и участието и партньорството на ромските общности, всички правителствени нива, сектори и заинтересовани страни.

Намаляването на бедността и социалното изключване и премахването на социално-икономическите различия между българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, е една от важните цели в Областната стратегия.

Интеграцията на ромите и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, е активен двустранен процес на социално включване.

Стратегическа цел на областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите на област Пловдив 2021-2030 г. е интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, посредством стимулирано социално включване и утвърждаване на равни права на образование, здравеопазване, заетост, жилищни условия, правна защита, културно развитие и гражданско участие в обществения живот чрез планирано изпълнение на дейностите от всички заинтересовани страни в процеса на изграждане и използване на равни възможности за приобщаване и подобряване на жизнения стандарт с премахване на всички дискриминационни форми.

Приоритетни области на действие са:

- Образование;
- Здравеопазване;
- Жилищни условия;
- Заетост;
- Върховенство на закона и антидискриминация;
- Култура и медии.

Планът за действие на Община Първомай за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация (2024-2027), е неразделна част от Стратегия на област Пловдив за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2021-2030 г. и по тази причина той следва приоритетите и целите на областната стратегия.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Изграждането на ефективно сътрудничество и партньорство между местните институции, малцинствената общност, нестопанските организации и лидери са гаранция за разрешаването на конкретни проблеми на населението и проактивни действия за реализиране на съвместни програми, допринасящи за процеса на интеграция на малцинствата.

В края на периода на изпълнение на Плана за действие на Община Първомай се очаква:

- разширен фокус върху равноправието, участието и приобщаването на ромите;
- засилване на политиките на социално включване;
- осигуряване на актуална информация и детайлизирана картина на състоянието, проблемите и потребностите от приобщаване на маргинализираните етнически групи;
- синхронизиране на визията за развитието на етноинтеграционните процеси;
- съпоставимост на разработените областни стратегии в резултат от прилагането на единни подходи на планиране, отчитане и мониторинг;
- намаляване броя на отпадналите от училище ученици;
- повишена посещаемост на учебните занятия;
- намаляване на неграмотността сред младите хора на възраст 18-29 г.;
- получена професионална квалификация от младежи;
- намалена безработица сред малцинствата;
- подобрен достъп на етническите малцинства в община Първомай до здравни услуги и намалена заболяемост;
- подобро състояние на техническата инфраструктура в общината;
- съхранена идентичност на малцинствените общности;
- повишена осведоменост на целевите групи;
- запазване на културното многообразие в района;
- включване на целевите групи при изпълнение на дейностите по НПД;
- повишена осведоменост на целевите групи за ролята на ЕС и по-специално за популяризиране на добри практики и примери от реализирани проекти в областта на интеграцията на ромите.

V. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката на изпълнението на Плана за действие на Община Първомай в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, **се осъществява от Областен съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси /ОССЕИВ/** чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка. Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация да следи за постигането на измерими резултати от дейностите по изпълнението на мерките по плановия документ, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението.

Мониторингът изгражда капацитет за създаване, реализиране и изпълнение на качествени политики при оптимално съчетание на ресурси с резултати. Повишава заинтересоваността и засилва участието – мониторингът създава механизъм за гражданско участие в процеса на формулиране и изпълнение на местната политика.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изпълнението на Плана за действие на Община Първомай в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, е от съществено значение за постигането на реален напредък, в който ромските общности в цялото си многообразие имат равни възможности и равно участие във всички сфери на живота. Постигането на равенство, приобщаване и участие на ромите изисква сътрудничество на всички пряко ангажирани институции на национално, регионално и местно ниво в партньорство с гражданското общество и пълноценно участие на ромите в този процес.

Областната стратегия има рамков характер. Тя задава насоки на действия в приоритетните области за периода 2021-2030 г. Те могат да бъдат допълвани и актуализирани съобразно динамиката на потребностите за развитие и предизвикателствата на социално-икономическата ситуация.

Приложение: План за действие на община Първомай в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация за периода 2024-2027 г.

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ
ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.**

ПРИОРИТЕТ „ОБРАЗОВАНИЕ“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми.

Цел 1. Ефективен обхват, включване и реинтеграция на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст от уязвими групи, включително роми.

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
1.1	Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	Текущ	2024-2027 г.	МОН РУО	Със средства от по Национална програма „Заедно за всяко дете“ по Модул 1 „Подпомагане на дейността на екипите за обхват“: Подпомагане дейността на Министерството на образованието и науката, регионални управления на образованието, училища и детски градини, местни органи, държавни институции, ангажирани в дейностите по Механизма.	Брой деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, записани в резултат на работата по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	-	-
1.2	Подпомагане на процеса на обхващане	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури	1. Брой проведени дейности за обхват и	-	-

и включване в образователната система на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование от етническите малцинства.					в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	включване на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование от етническите малцинства, с фокус върху роми; 2. Брой обхванати и включени в резултат на проведените дейности: 2.1. деца от етническите малцинства; 2.2. ученици от етническите малцинства.		
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Цел 2. Осигуряване на условия за осъществяване на приобщаващо образование и образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми.

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
2.1	Допълнително обучение по учебни предмети за преодоляване на пропуски в овладяване на учебното съдържание, както и за успешно представяне на НВО и ДЗИ за ученици от уязвими групи, в това число роми.	Предстоящ	2024-2027 г.	МОН, Изпълнителна агенция „Програма за образование“	Със средства по проект „Успех за теб“ по Програма „Образование“ 2021-2027 г.	Брой ученици в риск от отпадане от образование, включени в допълнително обучение	НП	НП
2.2	Реализиране на форми на работа с деца, ученици и родители в	Текущ	2024 - 2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на	1. Брой включени в дейности за преодоляване на	-	-

	уязвимо положение от етническите малцинства за преодоляване на натрупани социално-педагогически дефицити в резултат на въздействие на маргинализирана семейна и/или общностна среда, и/или в резултат на обучението от разстояние в електронна среда в условия на пандемията от COVID-19.				Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	социално-педагогически дефицити: 1.1. деца в уязвимо положение от етническите малцинства 1.2. ученици в уязвимо положение от етническите малцинства 1.3. родители в уязвимо положение от етническите малцинства. 2. Брой проведени форми за психолого-педагогическа и социално-комуникативна подкрепа за преодоляване на натрупани социално-педагогически дефицити с: 2.1 деца; 2.2. ученици; 2.3. родители.		
2.3	Реализиране на форми на взаимодействие между деца и ученици от различен етнически произход за развитие на социокултурна компетентност и	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 75 000 лв.	1.Брой включени в различни форми на взаимодействие за социокултурна компетентност и социализация: 1.1.деца	-	-

	ефективна социализация					<p>1.2. ученици</p> <p>1.3. родители</p> <p>1.4. педагогически специалисти</p> <p>1.5. непедagogически персонал</p> <p>2.Брой проведени форми на взаимодействие за социокултурна компетентност и социализация на деца и ученици от различен етнически произход</p>		
2.4	Интегрирана подкрепа (социална и образователна) за подобряване достъпа до качествено образование на децата и учениците в социално уязвимо положение от етническите малцинства	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	<p>1.Брой проведени дейности за подобряване достъпа до образование чрез осигурена интегрирана подкрепа;</p> <p>2.Брой получили социална и образователна подкрепа:</p> <p>2.1. деца в социално уязвимо положение от етническите малцинства</p> <p>2.2. ученици в социално уязвимо положение от етническите малцинства</p>		

2.5	Кампании, събития и инициативи за преодоляване на дискриминационните прояви и придобиване на умения, знания и компетентности за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	<p>1. Брой включени в дейности за повишаване чувствителността спрямо дискриминационни прояви и за преодоляване на съществуващи негативни етнически предразсъдъци, стереотипи и стигми:</p> <p>1.1 деца;</p> <p>1.2. ученици;</p> <p>1.3. родители;</p> <p>1.4 педагогически специалисти;</p> <p>1.5 непедагогически персонал.</p> <p>2. Брой включени в обучителни дейности за придобиване на умения, знания и компетентности за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация:</p> <p>2.1. деца;</p> <p>2.2. ученици;</p> <p>2.3 родители;</p> <p>2.4 педагогически специалист;</p> <p>2.5 непедагогически персонал.</p> <p>3. Брой проведени дейности за повишаване</p>	-	-
-----	---	-------	--------------	---------	--	---	---	---

						чувствителността спрямо дискриминационни прояви и за преодоляване на съществуващи негативни етнически предразсъдъци, стереотипи и стигми; 4. Брой проведени обучителни дейности за придобиване на умения, знания и компетентности за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация.		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Цел 3. Повишаване на качеството на образование в детски градини и училища с концентрация на деца и ученици от уязвими групи, включително роми

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
3.1	Провеждане на обучения за повишаване на капацитета на институциите в системата на училищното образование осъществяване на приобщаващо образование, в т.ч. чрез квалификация на педагогическите	Предстоящ	2024-2027 г.	МОН; Изпълнителна агенция „Програма за образование“	Със средства по Програма „Образование“ 2021-2027 г. по проект „Успех за теб“ –	Брой проведени обучения за педагогически специалисти и непедagogически персонал, в това число образователни медиатори и/или социални работници	0	НП

	специалисти и на непедагогическия персонал, вкл. образователните медиатори и/или социални работници							
3.2	Обучение на образователни медиатори за ключови компетентности	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество	Образователни медиатори преминали обучителни курсове за ключови компетентности	-	5
3.3	Обучение на педагогически специалисти за работа в екип при взаимодействие с уязвими групи	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество -	Обучени педагогически специалисти за екипна работа с уязвими групи	0	10
3.4	Обучение на образователни медиатори, помощник на учителя, социални работници в образованието и помощник-възпитатели в детските градини за работа в екип при взаимодействие с уязвими групи	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество -	Обучени образователни медиатори, помощник на учителя, социални работници в образованието и помощник-възпитатели за екипна работа	0	6

Цел 4. Преодоляване на процесите на обособяване (т.н. сегрегация и вторична сегрегация) в детски градини и училища чрез образователни мерки за десегрегация.

Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2022 г.
-------	--------	------	----------------------	---	------------	-----------------	---

4.1	Превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ – 60 000 лв.	<p>1. Брой реализирани дейности, насочени към превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация;</p> <p>2 Брой включени в реализирани дейности за превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация:</p> <p>2.1. деца;</p> <p>2.2. ученици;</p> <p>2.3. родители;</p> <p>2.4. педагогически специалисти;</p> <p>2.5. непедagogически персонал;</p> <p>2.6 представители на местна власт;</p> <p>2.7. доброволци</p>	-	-
4.2	Безплатни пособия и материали, както и безплатен транспорт за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани	Текущ	2024 - 2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства по Националната програма „Подпомагане на общини за реализиране на дейности за образователна десегрегация и	1. Брой подпомогнати общини за реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.	-	-

	<p>образователни институции с цел достъп до образование в несегрегирани приемни образователни институции</p>				<p>превенция за недопускане на вторична сегрегация“ – 1 000 000 лв.</p>	<p>2. Брой деца и ученици, за които е осигурен безплатен транспорт в рамките на населеното им място.</p> <p>3. Брой деца в задължително предучилищно образование и ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация и за които са осигурени учебни пособия и материали.</p> <p>4. Брой мотивационни дейности, свързани с десегрегационните процеси и задържането на децата и учениците в образователната система.</p> <p>5. Брой родители, включени по проекта и участвали в проектните дейности с цел повишаване на мотивацията им да записват децата на детска градина и училище.</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--	--

						<p>6.Брой образователни медиатори и друг непедagogически персонал, включени в проектните дейности.</p> <p>7. Брой реализирани дейности с родители, деца и ученици и представители на институции за изграждане на среда, осигуряваща ефективен процес на десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.</p>		
--	--	--	--	--	--	---	--	--

Цел 5. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците с различни етнокултурни маркери, включително роми чрез утвърждаване на интеркултурното образование, като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
5.1	Умения, знания и компетентности за реализиране на интеркултурно образование от педагогическите специалисти и непедagogически персонал в системата на предучилищното и училищно образование	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	<p>1.Брой организирани обучителни дейности с педагогически специалисти и непедagogически персонал ;</p> <p>2. Брой обучени педагогически и непедagogически персонал</p>	-	-

5.2	Извънкласни дейности с деца и ученици от етническите малцинства с елементи на гражданско образование, насочени към усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности за откриване и култивиране на собственото „АЗ“, формиране на чувство за идентичност, национално самосъзнание и толерантно отношение към индивидуалните и културните различия	Текущ	2024-2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	1. Брой включени в извънкласни дейности, насочени към усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности с елементи на гражданско образование: 1.1 .деца; 1.2. ученици; 1.3. родители; 1.4. педагогически специалисти; 1.5. непедagogически персонал. 2. Брой проведени извънкласни дейности за усвояване на умения, знания и социокултурни компетентности с елементи на гражданско образование.	-	-
5.3	Занимания по интереси, междуучилищни дейности, изнесени занимания в реална среда, културно-образователни инициативи, вкл. популяризиращи четенето и	Текущ	2024 - 2027 г.	Училища, детски градини, НПО, читалища	Процедура „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“ на Програма „Образование“ 2021 – 2027 г.	Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа	0	0

	професионалното ориентиране							
Цел 6. Ефективно взаимодействие „образователна институция – семейство“ с фокус върху родители от уязвими групи, включително роми, за повишаване значимостта на образованието чрез промяна на нагласите.								
Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.	
6.1	Приобщаване на родители от уязвими групи, включително роми, към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца.	Текущ	2024 - 2027 г.	МОН РУО	Със средства от държавния бюджет по Национална програма „Заедно за всяко дете“, Модул „Добри практики за взаимодействие с родителите на институциите от предучилищното и училищното образование“ и Модул 3 „Партньорски модел за включване в образователната система на деца и ученици в риск от отпадане“. Със средства по Програма „Образование“ 2021-2027 г. „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“ –	Брой детски градини и училища, в които се реализират дейности за взаимодействие с родители; Брой родители, вкл. роми, подкрепени за включване в мултикултурна образователна среда	- -	- -

					разработва се в момента, и по проект „Успех за теб“ .			
6.2	Дейности с родители (обучения, иновативни родителски срещи, срещи в общности, кампании, културни мероприятия), насочени към подобряване на взаимодействието „образователна институция – семейство“ с цел ефективна образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности.	Текущ	2024 - 2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	1. Брой проведени дейности с родители: 1.1. обучения; 1.2. иновативни родителски срещи; 1.3. срещи в общности; 1.4. кампании; 1.5. културни мероприятия. 2. Брой родители /от тях от етническите малцинства/ и етнокултурните общности, включени в дейности за ефективна образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и етнокултурните общности.	-	-
6.3	Психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване на родителите от етническите малцинства и етнокултурните общности към образователната среда и за създаване на	Текущ	2024- 2025 г.	ЦОИДУЕМ	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	1. Брой проведени дейности с родители за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване; 2. Общ брой родители /от тях от етническите малцинства/ и	-	-

	мотивация у тях за образованието на техните деца.					етнокултурните общности, включени в дейности за психолого-педагогическо и социално-комуникативно приобщаване.		
6.4	Обучение за ключови компетентности: „Лични, социални и умения за учене” от Рамката на ключовите компетентности за учене през целия живот. Умения за работа в екип с уязвими групи-Непедагогически персонал и учители	Текущ	2024 г.	ЦОИДУЕМ	Проект „Изграждане на капацитет за образователно и социално включване“ 85% ФМ на ЕИП, 15% Национално съфинансиране, Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвимите групи“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021	Обучени образователни медиатори, помощници на учителя, помощник-възпитатели от ромски произход и учители за ключови компетентности	-	-

Цел. 7. Насърчаване на участието на лица от уязвими групи, включително роми, в продължаващо образование и/или професионална квалификация и/или висше образование.

Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – млн. евро)	Индикатори	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.	
7.1	Професионална квалификация за образователни медиатори	Текущ	2024-2025г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество	Образователни медиатори, придобили професионална квалификация	-	-
7.2	Кандидат-студентски курсове за образователни	Текущ	2024-2025г.	ЦОИДУЕМ	Швейцарско-българска програма за сътрудничество	Подготвени образователни медиатори от ромски	-	-

медиатори от ромски произход за кандидатстване във факултетите по педагогика в българските университети					произход за кандидатстване по специалност „Педагогика“		
					Брой образователни медиатори и помощник- учители, включени в обучение за кандидатстване във висше училище за получаване на педагогическа специалност		

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

- ✓ Устойчивост на политиките за включване, трайно приобщаване и образователна интеграция в предучилищното и училищното образование на децата и учениците от уязвими групи, вкл. роми;
- ✓ Устойчивост на политиките за образователна десегрегация и за превенция на вторична сегрегация;
- ✓ Засилване ролята на детските градини и училищата за възпитание в ценности и превръщането им в ценностно-ориентирано поведение;
- ✓ Формиране и развиване на ефективни училищни общности с акцент върху системната работа с родителите;
- ✓ Фокусиране на обучението към формиране и развитие на умения за живот и работа през XXI век

ПРИОРИТЕТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Осигуряване на равен достъп до качествено обществено здравеопазване и подобряване на здравословното състояние на населението в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност

Цел 1: Подобряване на майчиното и детското здравеопазване в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност

	Мерки	Статус на мярката	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност 2022 г	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
1.1	Акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население и назначаване на цитологични и микробиологични изследвания	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, здравни медиатори, общини	Държавен бюджет	Брой осъществени акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население. Брой назначени цитологични и микробиологични изследвания	0	30
1.2	Обхват на деца без общопрактикуващи лекари открити от здравните медиатори.	Текущ	2024-2027 г.	Общини, здравни медиатори	Делегиран бюджет (В рамките на делегирания бюджет за дейността на ЗМ)	Брой регистрирани деца, без общопрактикуващи лекари	0	30
1.3	Имунизации с мобилни екипи съгласно Националния имунизационен календар на лица до 18 г., без избран ОПЛ	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, общини и здравни медиатори	Държавен бюджет	Брой обхванати с имунизации деца от мобилни екипи спрямо общия брой открити деца без избран ОПЛ	0	30

1.4	Профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, здравни медиатори, общини	Държавен бюджет	Брой проведени профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети	0	30
1.5	Скринингови изследвания с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза с последващо интерпретиране на резултата и при необходимост назначаване на терапия	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, общини и здравни медиатори	Държавен бюджет	Брой проведени мамографски прегледи с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза с последващо интерпретиране на резултата и при необходимост назначаване на терапия	0	40
1.6	Специализирана патронажна грижа за бременни жени и майки на деца 0-2г. в обособени уязвими общности	Предстоящ	2024-2027	МЗ	Държавен бюджет	Брой обхванати бременни и семейства с деца 0-2 г. с патронажна грижа	0	10

Цел 2: Подобряване на достъпа до качествено обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност 2022 г.	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
2.1	Подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност Провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, НПО, ЛЗ	Държавен бюджет Според бюджета на НП за превенция и контрол на туберкулоза	Брой лица обхванати със скрининг за риска от туберкулоза	0	10

	процеса на лечение на болните от туберкулоза.							
2.2	Прегледи и назначаване на изследвания за социално значими заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ РЗИ Здравни медиатори, Общини	Държавен бюджет	Брой проведени прегледи и изследвания за социално значими заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории	0	10

Цел 3: Намаляване на стигмата и дискриминацията на хора от уязвими групи

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност 2022 г.	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
3.1	Програми по селективна превенция за деца и семейства от ромската общност	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ, НЦОЗА, ПИЦ, НПО	Държавен бюджет	Брой достигнати хора, чрез програми по селективна превенция в областта на зависимостите	0	5

Цел 4: Развитие на концепцията за здравна медиация

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност 2022 г.	Целева стойност с натрупване 2024-2027г.
4.1	Обучение за професионално развитие на здравни медиатори – съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 1 от 19.08.2020 г. за изискванията за	Текущ	2024 - 2027 г.	МЗ, РЗИ Общини и НПО	Държавен бюджет	Брой квалифицирани здравни медиатори	2	3

	дейността на здравните медиатори							
4.2	Обучение за повишаване квалификацията на служителите от общинските администрации и от РЗИ за утвърждаване модела на здравния медиатор	Текущ	2024 г.	МЗ и НМЗМ	Проект № BGLD-1.006-0001 „Здравеопазване за всички“ по Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвимите групи“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г.	Брой обучени служители от общинските администрации и от РЗИ	0	5

Цел 5: Осигуряване на устойчиво изпълнение на политиката по предпазване от ваксинопредотвратими заразни заболявания с цел повишаване на обхвата на подлежащите лица по националния имунизационен календар и поддържане на висок имунизационен обхват

Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност 2022 г.	Целева стойност с натрупване 2024 -2027 г.
5.1. Разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по	Текущ	2024 - 2027 г.	РЗИ, Здравни медиатори, Общини	Държавен бюджет	Брой проведени кампании за разясняване на необходимостта от ваксиниране на населението със	0	1

	Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации.					задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации.		
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ПРИОРИТЕТ „ЗАЕТОСТ“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на зетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване

Цел 1. Насърчаване на заетостта чрез мотивиране, професионално ориентиране и обучение на безработни лица								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност за 2022 г.	Целева стойност 2024-2027 г.
1.1	Мотивиране за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа (групови срещи за активно поведение на пазара на труда и участие в Ателие за търсене на работа) <i>Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.</i>	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за активна политика на пазара на труда (АППТ) за съответната година	Брой лица самоопределили се като роми, мотивирани за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа	50	100
1.2	Професионално ориентиране (групово) <i>Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.</i>	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	В рамките на бюджета на отговорната институция за съответната година	Брой лица самоопределили се като роми, включени в професионално ориентиране	10	30

1.3	Организиране на обучение за придобиване на професионална квалификация вкл. за стартиране на собствен бизнес и/или на ключова компетентност <i>Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.</i>	Текущ, ПРЧР 2021-2027	2024-2027 г.	A3	Държавен бюджет за АПТТ за съответната година и ПРЧР 2021-2027 г.	Брой лица самоопределили се като роми, включени в обучение за придобиване на професионална квалификация и/или ключова компетентност	10	20
-----	--	-----------------------	--------------	----	---	---	----	----

Цел 2: Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност за 2022 г.	Целева стойност 2024-2027 г.
2.1	Инициативи и кампании с ромски организации на местно и национално ниво и срещи с работодатели за преодоляване на негативните нагласи по отношение осигуряването на заетост на лица, самоопределили се като роми	Текущ	2024-2027 г.	A3	В рамките на бюджета на отговорната институция за съответната година	Брой срещи на представители на ДБТ с ромски лидери и организации по места	0	3

Цел 3: Осигуряване на заетост, вкл. чрез предприемачество на лица от ромски произход

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност за 2022 г.	Целева стойност 2024-2027 г.
3.1	Насърчаване на заетостта, вкл. чрез предприемачество на безработни самоопределили се като роми, чрез включване в програми и мерки по реда на ЗНЗ, в рамките на НПДЗ и ПРЧР 2021-2027	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за АППТ за съответната година и ПРЧР 2021-2027 г.	Брой лица самоопределили се като роми с осигурена субсидирана заетост	15	50
Цел 4: Активиране на безработни в неравностойно положение на пазара на труда и икономически неактивни лица, чрез насърчаване на трудовото медиаторство и предоставяне на интегрирани услуги по заетост и социално подпомагане								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност за 2022 г.	Целева стойност 2024-2027 г.
4.1	Активиране на икономически неактивни лица от дейността на трудовите посредници - ромски и младежки медиатори	Текущ	2024-2027 г.	АЗ	Държавен бюджет за АППТ за съответната година	Брой активирани лица, от ромски произход от работата на трудовите посредници - ромски медиатори	0	15
						Брой активирани младежи (NEETs) от ромски произход от работата на младежките медиатори	0	15

* Посочените индикатори включват лица в неравностойно положение на пазара на труда, включително самоопределилите се като роми

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

Подобряване достъпа до заетост

Прилагането на мерки и инициативи за подобряване на достъпа до заетост се очаква да доведе до увеличаване на заетостта и намаляване на безработицата сред ромите в дългосрочен план до 2030 г. Целта е в съответствие със секторната цел в областта на заетостта от Препоръката на Съвета на ЕС относно равенството, приобщаването и участието на ромите, с принцип № 4 „Активна подкрепа за заетост“ от Европейския стълб на социалните права. Целта е в съответствие и с националните цели за увеличаване на заетостта на населението на възраст 20-64 г. и намаляване на безработицата, заложи в Стратегията по заетостта на Република България 2021-2030 г. За изпълнението на тази цел ще допринесат мерките от плана към Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030 г., както и прилагането на всички дейности, заложи в Стратегията по заетостта, като: активиране на икономически неактивни лица, вкл. младежи, които не работят и не участват в образование или обучение (NEETs); повишаване качеството на работната сила; повишаване търсенето на работна сила в икономически по-слабо развитите региони; развитие на услугите по заетост с цел осигуряване на ефективни преходи в заетост.

За разширяване обхвата на активиращите политики са приети изменения и допълнения в Закона за насърчаване на заетостта. Целта е да се достига и да се обхващат от политиката по насърчаване на заетостта повече икономически неактивни лица, вкл. NEETs. В резултат от промените ще се регламентира реда за обмяна на информация между институциите, отговорни за администрирането на данни, свързани с икономически неактивните лица, за осъществяване на тяхното идентифициране и достигане. Ще се създаде регистър на икономически неактивните лица. За достигането до неактивните лица, вкл. NEETs ще продължат да работят ромските и младежките медиатори, ще се използват и дигитални инструменти, социалните и електронните медии.

Подобряването на качеството на работната сила чрез инвестиране в обучение и развитие на уменията през целия живот е основна предпоставка за увеличаване на заетостта и икономическия растеж. Приоритетно направление ще бъде осигуряването на повече възможности за обучение и квалификация за лица с ниско равнище на образование или без образование и квалификация с цел превенция на продължителната безработица и включване в заетост. Участието на тази група лица в обучение ще се насърчава чрез предлагане на комплексен подход, включващ предоставяне на обучения и последващо включване в стажуване и заетост.

За повишаване търсенето на работна сила в икономически по-слабо развитите региони ще се прилагат целенасочени мерки и програми за субсидирана заетост. Осигуряването на субсидирана заетост особено в икономически по-слабо развити региони има важна роля за осигуряването на достъп до заетост. За целта се предвижда да се подобри насочването на средствата от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда, вкл. в резултат на проведени оценки на активната политика на пазара на труда, финансирана със средства от държавния бюджет.

Повишаването на обхвата, ефективността и качеството на услугите по заетостта, включително на електронните е от съществено значение за осигуряването на ефективни преходи в заетост. За целта ще се въведат и нови услуги, вкл. електронни, ще се развиват посредническите услуги, вкл. по отношение на работодателите, наставничеството. Ще се разшири обхвата на посредническите услуги, подкрепящи последващата заетост на групи в неравностойно положение на пазара на труда, като „Консултация и менторство след започване на работа“, „Мобилно бюро по труда“ и „Семеен и трудов консултант“.

Преходите в заетост на групите в неравностойно положение на пазара на труда ще се подпомагат и чрез прилагането на пакети от мерки, съчетаващи услуги по заетост, различни видове обучения, вкл. цифрови, осигуряване на последваща заетост и консултиране след започване на работа.

Изпълнението на мерките от приоритет „Заетост“ от НПД за периода 2024-2027 г. ще допринесе за изпълнението на дългосрочната цел за **увеличаване на заетостта и намаляване на безработицата сред ромите.**

ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021-2027 Г.

Интеграцията на ромската общност през периода 2021-2027 е заложи да се изпълнява в ПРЧР 2021-2027 с мерки за подкрепа, насочени към преодоляване на предизвикателствата в сферите на пазара на труда, здравеопазването и социалното включване на уязвими групи от обществото. В рамките на Приоритет 1 ще се подкрепят уязвимите групи на пазара на труда, в т.ч. ромите, като ще се подобри достъпът до трудова заетост на всички лица, търсещи работа и ще се поощрява самостоятелната заетост и социалната икономика. В рамките на Приоритет 2 подкрепата ще е насочена към мерки за активно приобщаване, интегрирани услуги като

семеино консултиране, ранно детско развитие и др., ще се предоставя интегрирана подкрепа с цел включване в заетост, ще се инвестира в подобряване на достъпа до специализирани и общодостъпни услуги. Във връзка с дигитализацията и бъдещите подходи при предоставянето на информация и услуги, ще се разработват механизми за подкрепа на социално уязвими групи.

Интеграцията на ромската общност за периода 2021-2027 г. ще бъде прилагана отново чрез три подхода:

Таргетиран подход: целенасочени мерки, насочени към маргинализирани общности като ромите. В рамките на отделна специфична цел са планирани конкретни действия, насочени към социалното включване и интеграцията на пазара на труда.

Мейнстрийм подход (хоризонтален подход – реализация чрез всички мерки): Мейнстрийм подходът включва ромите като част от уязвимите групи, които ще получат подкрепа чрез мерките на бъдещата програма на национално ниво (в т.ч. социално изключени лица, лица живеещи в бедност и материални лишения, лица, попадащи в групите в неравностойно положение на пазара на труда, лица без образование, с ниска квалификация или без такава и др.).

Териториален подход: „Интегрирани териториални инвестиции“ в райони от ниво 2: ще бъде дадена възможност на регионално ниво да се посрещнат предизвикателствата, свързани с качеството на живот на определени уязвими групи от обществото чрез прилагане на интегрирани и комплексни мерки и подходи, насочени към специални потребности на уязвимите групи. Районите от ниво 2 ще могат да използват целенасочено средства за активно приобщаване и по-добрата пригодност за работа на хората в уязвимо положение и осигуряване на равни възможности за тях. Ще бъде предоставена целенасочена подкрепа за социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите според нуждите на отделните райони чрез прилагането на интегрираните териториални стратегии и концепции с проектни идеи за тяхното изпълнение.

ПРЧР ще подкрепя социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности и ромите също на местно ниво чрез изпълнение на мерки, допълващи стратегиите на местните инициативни групи (МИГ) и изпълнението на Подхода „Водено от общностите местно развитие“.

Над 46 000 лица от ромската общност е планирано да бъдат включени в таргетираните интервенции по ПРЧР до 2029 г. Общо по всички видове мерки на програмата, очакванията са да се подкрепят приблизително 100 000 лица от ромски произход.

По ПРЧР за изпълнение на специфична цел 2 „Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите“ е обявена процедура „Бъдеще за децата“. По процедурата се изпълняват проектни предложения на доставчици на социални услуги за деца, вкл. общини, а допустими партньори: доставчици на социални услуги за деца, вкл. общини; неправителствени организации и лечебни заведения. Чрез нейната реализация се оказва подкрепа за превенция на рисковете от изоставяне на деца, намаляване на детската бедност и подобряване качеството на живот. Предвидените дейности включват превенция на здравето и здравна профилактика, вкл. превенция на ранни бракове и раждания, семейно планиране, подготовка за образователната система и др. според идентифицираните нужди, патронажна грижа за деца от 0 до 3 г., услуги за ранно детско развитие и здравно-социални услуги за деца.

По процедурата са сключени 108 договора на обща стойност 38 млн. лева. Изпълнението на договорите по процедурата ще продължи до края на 2026 г.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (НПВУ)

Механизмът за възстановяване и устойчивост е част от инструмента „Следващо поколение ЕС“ (2021-2024 г.) на Плана за възстановяване на Европа (ПВУ). Основната цел на ПВУ е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия.

Министерство на труда и социалната политика предвижда изпълнението и на две обществено значими реформи и 6 инвестиционни намерения.

Едно от предложенията на Министерство на труда и социалната политика за включване в Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България е насочено към създаването на предпоставки за развитие на модерни инструменти за повишаване на знанията и уменията на българското общество.

МТСП предлага разработването на иновативна съвременна **виртуална платформа за дистанционни обучения на лица над 16 г.**, като тя ще бъде съпътствана от целенасочена масова кампания за повишаване на базовите дигитални умения на българското население.

Осигуряването на възможности за обучение по всяко време и от всяко място с наличен интернет ще спомогне за повишаване на участието на населението (25-64г.) в учене през целия живот, което за България продължава да бъде на много ниско равнище.

Дигиталните умения и компетенции се превърнаха в ключови за упражняването на почти всяка професия. В тази връзка с НПВУ Министерство на труда и социалната политика предприема целенасочени спешни действия за повишаване на дигиталните умения на българското общество, като ще се създадат необходимите условия над 500 хил. заети и безработни лица да бъдат включени в подобен тип обучения.

Ще бъдат разработени специализирани електронни учебни програми и учебно съдържание, адаптирани към потребностите на лицата с ниско равнище на образование и ниски дигитални умения, в т.ч. лицата от ромски произход, по-възрастните лица и др., за да се осигурят възможности и на тези лица за участие в онлайн обучение.

По-целенасочени мерки за информиране и мотивиране за участие в обучение ще бъдат приложени за лицата от **ромски произход като специфична целева група**, която се отличава с високо равнище на икономическа неактивност и същевременно с ниско равнище на образование и липса на дигитални умения. За идентифициране и достигане до тези лица, ще бъдат привлечени общините, читалищата, неправителствените организации, както и дигиталните клубове, които ще бъдат изградени/адаптирани по места. Неправителствените структури ще бъдат активно включени в процеса на активиране, информиране и мотивиране на лицата за участие в обучение. Ромските медиатори ще бъдат основните лица, които ще осъществяват дейностите по информиране и мотивиране на регистрираните търсещи работа лица от ромски произход. Ще има специално обучени наставници в дигиталните клубове, които ще подпомагат лицата в неравностойно положение, особено лицата от ромски произход, възрастните лица и др., които нямат необходимите дигитални умения за пълноценно участие в онлайн курсове за обучение.

Предвижда се в рамките на останалите 5 проектни предложения, представители от етнически малцинства да бъдат включвани, като бъде използван мейнстрийм подход и конкретни индикатори само за лица от ромски произход не могат да бъдат изчислени. насърчаване на публично-частното партньорство.

ПРИОРИТЕТ „ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ“

1. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура и инфраструктура за публични услуги

Цел 1. Осигуряване на условия за придобиване на финансово достъпни жилища и условия за въвеждане на алтернативни модели на социални жилища за домакинства от зоните с концентрация на бедност								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
1.1	Участие на местните общности в процеса по подготовка на проектите за финансиране	Текущ	2024-2027 г.	МРРБ, РСР	ПРР 2021-2027, включени програми в подхода ИТИ: ПО, ПОС, ПКИП, ПНИИДТ, ПРЧР	Изготвени концепции за ИТИ за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР	0	6
Цел 2. Изграждане/реновиране на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи								
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
2.1	Участие на местните общности в процеса по подготовка на проектите за финансиране	Текущ	2024-2027 г.	МРРБ, РСР	ПРР 2021-2027, включени програми в подхода ИТИ: ПО, ПОС, ПКИП, ПНИИДТ, ПРЧР	Изготвени концепции за ИТИ за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР	0	6
Цел 3. Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.								

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2021-2027г.
3.1	Участие на местните общности в процеса по подготовка на проектите за финансиране	Текущ	2024-2027 г.	МРРБ, РСР	ПРР 2021-2027, включени програми в подхода ИТИ: ПО, ПОС, ПКП, ПНИИДТП, РЧР	Изготвени концепции за ИТИ за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР	0	6

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цел 1 „Установяване на работещ механизъм за оценка на жилищния фонд в зони с компактно ромско население.“ - **Бюджетно/друго финансиране (в условие на бъдещо осигуряване).**

Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027

Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 (ПРР) ще осигури подкрепа по Приоритет „Жилищни условия“. Териториалният обхват на програмата са петдесетте градски общини в страната мерките и дейностите, които ще се изпълняват са заложи в Планове за интегрирано развитие на общини и Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2.

В средносрочен план (до 2030 г.) ПРР ще подкрепи:

Цел 2. „Осигуряване на условия за придобиване на финансово достъпни жилища и условия за въвеждане на алтернативни модели на социални жилища за домакинства от зоните с концентрация на бедност“ чрез подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от население;

Цел 3. „Изграждане/реновиране на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи“ чрез развитие на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи, както и за детски ясли.

Цел 4. „Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.“ чрез подкрепа при развитието на образователна, културна, спортна инфраструктура и насърчаване на публично-частното партньорство.

ПРИОРИТЕТ „ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И АНТИДИСКРИМИНАЦИЯ“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на “език на омразата”.

Цел 1. Повишаване на институционалната култура и експертния капацитет на публичните институции (в т.ч. национална и местна администрация, съд, прокуратура и органи на МВР) по отношение на политиките за разнообразие, равнопоставеност, достойнство и основни човешки права на ЕС. Преодоляване на културните бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи.

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
2.1	Кампании за повишаване на осведомеността относно домашното насилие и насилието, основано на признак “пол”	Текущ	2020 г. - 30 април 2024 г.	МП	Програма “Правосъдие” на НФМ 2014-2021	Брой ученици, студенти, преподаватели, участвали в кампании за повишаване на осведомеността относно домашното насилие и насилието, основано на признак „пол“ (вкл. представители на уязвимите групи в т.ч. роми)	0	5

Цел 2. Предприемане на целенасочени мерки и иновативни интегрирани услуги за повишаване на родителския капацитет в подкрепа на уязвимите семейства, подобряване на родителската грижа и за защита правата на децата

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
2.1	Хранителни ваучери за детска кухня.	Предстоящ	2024-2025 г.	АСП	Програмата за храни и основно материално	Брой подкрепени новородени деца	0	75

					подпомагане 2021-2027 г.			
2.2	Пакети с необходими базови продукти за новородени деца от бедни и рискови семейства, идентифицирани от органите по социално подпомагане.	Предстоящ	2024-2025 г.	АСП	Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г.	Брой подкрепени новородени деца	0	75
2.3	Мониторинг и контрол по спазване правата на детето в образователни институции, лечебни заведения, социални услуги, интегрирани здравно –социално услуги за резидентна грижа, с цел недопускане на дискриминация и гарантиране правата на децата.	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД	Бюджет на ДАЗД	Брой извършени проверки в образователни институции, лечебни заведения, социални услуги и интегрирани здравно –социално услуги за резидентна грижа По сигнал за дискриминация По планови и сигнални проверки	0 0	1 600
2.4	Информационни дейности за децата и техните семейства относно правата на детето, регламентирани в Конвенцията на ООН за правата на детето и Закона за закрила на детето и за съществуващите услуги за подкрепа в общността	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД/ Доставчици на социални услуги	Бюджет на ДАЗД	Брой проведени беседи с представители на ромската общност, вкл. деца	0	1

2.5	Информационни дейности за децата и техните семейства относно съществуващи механизми за информиране и превенция на насилието сред и срещу деца.	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД	Бюджет на ДАЗД	Брой информационни кампании	0	1
2.6	Информирание и консултиране на семейства	Текущ	2024-2027 г.	ДАЗД	Бюджет на ДАЗД	Брой консултации на семейства, деца и работещи с деца	0	10

Цел 3. Повишаване на гражданското участие и информираност за гражданските права и задължения на лицата, живеещи в зоните с концентрация на бедност

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
3.1	Предотвратяване и противодействие на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните	Текущ	Постоянен	ЦКБППМН	Държавен бюджет	Брой работни срещи събития за предотвратяване и противодействие на противообществените прояви	0	300

Цел 4: Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез спорт

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност за 2022/2023 г.	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
4.1	Спорт за утвърждаване на толерантни междуетнически отношения	Програма „Спорт за децата в свободното време“. Програма „Спорт за	2024-2027 г.	ММС	Държавен Бюджет на година	Брой проекти Брой на участници Брой занимания	0 0 0	1 50 10

		деца в риск“.	2021-2025 г.					
		Програма Развитие на спорта на учащите“- проект БСФДМР Национална програма за младежта	2023-2025 г.					

Мерки срещу явлението ранни бракове:

Конкретни мерки се предвижда да бъдат включени в Национална програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца, която е в процес на изготвяне към края на 2023 г. от междуведомствена работна група към Националния съвет за закрила на детето. Ще бъдат разписани конкретни действия за превенция на сексуалното насилие над деца, вкл. деца от маргинализирани групи.

ПРИОРИТЕТ „КУЛТУРА“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Подобряване на условията за равнопоставен достъп на ромската общност до обществения културен живот, съхранение и популяризиране на ромската традиционна култура, развитие и популяризиране на творчеството като фактори за културна интеграция и социално сближаване. Преодоляване на езика на омразата и възпроизвеждането на предразсъдъци към ромите в медиите с оглед на изграждане на позитивен образ на общността

Цел: 1 Съхраняване и популяризиране на традиционната култура на ромската общност, насърчаване на творческото развитие на представители на общността, стимулиране на ромската общност за активно участие в обществения културен живот и насърчаване на межкултурния диалог

	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)	Текуща стойност	Целева стойност с натрупване 2024-2027 г.
1.1	Творчески проекти по програма „Любителско изкуство“ на Национален фонд „Култура“ с цел пряк ефект върху равенство, приобщаване и участие и на ромската общност.	Текущ	2021-2027 г.	НФК	В рамките на бюджета на НФК	Брой конкурсни сесии	0	1
1.2	Творчески проекти по програма „Социално ангажирани изкуства“ на Национален фонд „Култура“ с цел пряк ефект върху равенство, приобщаване и участие и на ромската общност.	Текущ	2021-2027 г.	НФК	В рамките на бюджета на НФК	Брой конкурсни сесии	0	1
1.3	Творчески проекти в областта на сценичните изкуства за създаване и	Текущ	2021-2027 г.	МК	В рамките на бюджета на МК	Брой конкурсни сесии	0	1

разпространение на културен продукт, насочени към ромската общност, с участие и на представители на ромската общност								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПЕРИОДА ДО 2030 Г. ПО ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА

- ✓ Политиката в областта на културата с фокус върху ролята на културата и свързаните с нея творчески индустрии, като фактор за идентичност и сближаване, за създаването на сплотени и приобщаващи общества, за подобряване на качеството на живот на отделния гражданин и стимулиране на творческото и иновативното мислене.
- ✓ Развитие и съхранение на културното богатство и оползотворяването на потенциала му като инструмент за социално сближаване, стимулиране на творческата и иновативна мисъл, както и за генериране на икономически ползи.
- ✓ Насърчаване на културното многообразие и за съхранение и оползотворяване на богатото културно наследство, като ресурс за устойчиво развитие на страната и нейните региони.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ	Агенция по заетостта
АПШТ	Активна политика на пазара на труда
АНКБТХ	Администрация на националната комисия за борба с трафика на хора
АСП	Агенция за социално подпомагане
ВАС	Върховен административен съд
ГД	Генерална дирекция
ГДНП- МВР	Главна дирекция “Национална полиция“
ГДБОП- МВР	Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДАЗД	Държавна агенция за закрила на детето
ДЗИ	Държавен зрелостен изпит
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейска комисия
ЕКПЧ	Европейска конвенция по правата за човека
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищно образование
ИП-МВР	Институт по психология, МВР
ИА ОП	Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за
НОИР	интелигентен растеж“
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирани териториални стратегии за развитие
КЗД	Комисия за защита от дискриминация
ЛЗ	Лечебни заведения
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗ	Министерство на здравеопазването
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МКБТХ	Местна комисия за борба с трафик на хора
НБПШ	Национално бюро за правна помощ
НКБТХ	Национална комисия за борба с трафика на хора
НЗОК	Национална здравно-осигурителна каса
НКТ	Национална контактна точка
НИП	Национален институт на правосъдието
НП	Национална програма
НПД	Национален план за действие
НПО	Неправителствени организации
НПДЗ	Национален план за действие по заетостта
НПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
НМЗМ	Национална мрежа на здравните медиатори
НВО	Национално външно оценяване
НТЛД	Национална телефонна линия за деца
НФК	Национален фонд „Култура“
НФМ	Норвежки финансов механизъм
ОП	Оперативна програма
ПИЦ	Превантивно-информационни центрове
ПРР	Програма „Развитие на регионите“
ПО	Програма „Образование“

ПОС	Програма „Околна среда“
ПРЧР	Програма „Развитие на човешките ресурси“
ПКИП	Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“
ПНИИДТ	Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“
РСР	Регионални съвети за развитие
РУО	Регионално управление на образованието
РЗИ	Регионални здравни инспекции
СЕ	Съвет на Европа
ЦОИДУЕМ	Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
ЦКБАППМН	Централна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните
ФМ на ЕИП	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство
NEETs	Not in Education, Employment or Training